

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

షోడశ-దినాత్మక అరణ్యకాండ పారాయణ దీక్షా

పద్మిల్లవ రోజు పారాయణ - 08.07.2022 - శుక్రవారము

ర	మ	స్త్వ	పా	దౌ	జ	న్రా	హ	ల	క్ష్మ	ణ	స్త్వ	చ	భీ	మ	తః
2	5	1	1	8	8	2	8	3	5	5	1	6	9	5	6

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 09

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

56,(ప్రక్షిప్తసర్గ), 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

36 + 26 + 25 + 20 + 27 + 38 + 32 + 21 + 20 + 76

321 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర
పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్,
సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః,
వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్-
సమృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య,
సద్బుద్ధీత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య,
దేశరక్షణాది రంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య,
పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతసిద్ధ్యర్థం,
తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః,
ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి
దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న,
పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత,
శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

రామస్య పాదౌ జగ్రాహ లక్ష్మణస్య చ ధీమతః

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి
రామాయణాంతర్గత, అరణ్యకాండ పారాయణం, ఆచార్యముఖేన,
అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరఘుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే షట్షశ్చాశస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

సా తథోక్తా తు వైదేహీ నిర్భయా శోకకర్షితా ।

తృణమస్తరతః కృత్వా రావణం ప్రత్యభాషత ॥ 56.1 ॥ (2 సార్లు)

రాజా దశరథో నామ ధర్మసేతురివాచలః ।

సత్యసన్ధః పరిజ్ఞాతః యస్య పుత్రస్స రాఘవః ॥ 56.2 ॥

రామో నామ స ధర్మాత్మా త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః ।

దీర్ఘబాహుర్విశాలాక్షః దైవతం హి పతిర్మమ ॥ 56.3 ॥

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతః సింహస్కన్ధో మహాద్యుతిః ।

లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా యస్తే ప్రాణాన్ హరిష్యతి ॥ 56.4 ॥

ప్రత్యక్షం యద్యహం తస్య త్వయా స్యాం ధర్షితా బలాత్ ।

శయితా త్వం హతస్సజ్ఞే జనస్థానే యథా ఖరః ॥ 56.5 ॥

య ఏతే రాక్షసాః ప్రోక్తాః ఘోరరూపా మహాబలాః ।

రాఘవే నిర్విషాస్సర్వే సుపర్ణే పన్నగా యథా ॥ 56.6 ॥

తస్య జ్యౌవిప్రముక్తాస్తే శరాః కాఞ్చనభూషణాః ।

శరీరం విధమిష్యన్తి గఙ్గాకూలమివోర్మయః ॥ 56.7 ॥

అసురైర్వా సురైర్వా త్వం యద్యవధ్యోఽసి రావణ ।

ఉత్పాద్య సుమహద్వైరం జీవంస్తస్య న మోక్ష్యసే ॥ 56.8 ॥

స తే జీవితశేషస్య రాఘవోఽన్తకరో బలీ ।

పశోర్యాపగతస్యేవ జీవితం తవ దుర్లభమ్ ॥ 56.9 ॥

యది పశ్యేత్ స రామస్త్వాం రోషదీప్తేన చక్షుషా ।

రక్షస్త్వమద్య నిర్లగ్నః గచ్ఛేస్సద్యః పరాభవమ్ ॥ 56.10 ॥

యశ్చన్ద్రం నభసో భూమౌ పాతయేన్నాశయేత వా ।

సాగరం శోషయేద్వాఽపి స సీతాం మోచయేదిహ ॥ 56.11 ॥

గతాయుస్త్వం గతశ్రీకః గతసత్త్వో గతేన్ద్రియః ।
లజ్కా వైధవ్యసంయుక్తా త్వత్కృతేన భవిష్యతి ॥ 56.12 ॥

న తే పాపమిదం కర్మ సుఖోదర్కం భవిష్యతి ।
యాఽహం నీతా వినాభావం పతి పార్వాత్త్వయా వనే ॥ 56.13 ॥

స హి దైవతసంయుక్తః మమ భర్తా మహాద్యుతిః ।
నిర్భయో వీర్యమాశ్రిత్య శూన్యే వసతి దణ్డకే ॥ 56.14 ॥

స తే దర్పం బలం వీర్యమ్ ఉత్సేకం చ తథావిధమ్ ।
అపనేష్యతి గాత్రేభ్యః శరవర్షేణ సంయుగే ॥ 56.15 ॥

యదా వినాశో భూతానాం దృశ్యతే కాలచోదితః ।
తదా కార్యే ప్రమాద్యన్తి నరాః కాలవశం గతాః ॥ 56.16 ॥

మాం ప్రభృష్య స తే కాలః ప్రాప్తోఽయం రాక్షసాధమ ।
ఆత్మనో రాక్షసానాం చ వధాయాన్తఃపురస్య చ ॥ 56.17 ॥

న శక్యా యజ్ఞమధ్యస్థా వేదిస్సుగ్భాణ్డమణ్డీతా ।
ద్విజాతి మన్తపూతా చ చణ్డాలేనావమర్దితుమ్ ॥ 56.18 ॥

తథాఽహం ధర్మనిత్యస్య ధర్మపత్నీ పతివ్రతా ।
త్వయా ప్రపృష్టం న శక్యాస్మి రాక్షసాధమ పాపినా ॥ 56.19 ॥

క్రీడన్తి రాజహంసేన పద్మషణ్డేషు నిత్యదా ।
హంసీ సా తృణషణ్డస్థం కథం పశ్యేత మద్గుకమ్ ॥ 56.20 ॥

ఇదం శరీరం నిస్సంజ్ఞం బన్ధ వా ఖాదయస్వ వా ।
నేదం శరీరం రక్ష్యం మే జీవితం వాఽపి రాక్షస ।
న తు శక్ష్వామ్యుపక్రోశం పృథివ్యాం దాతుమాత్మనః ॥ 56.21 ॥

ఏవముక్త్యా తు వైదేహీ క్రోధాత్ సుపరుషం వచః ।
రావణం మైథిలీ తత్ర పునర్నోవాచ కిఞ్చన ॥ 56.22 ॥

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా పరుషం రోమహర్షణమ్ ।
ప్రత్యువాచ తతస్సీతాం భయసన్దర్శనం వచః ॥ 56.23 ॥

శృణు మైథిలి మద్వాక్యం మాసాన్ ద్వాదశ భామిని ।
కాలేనానేన నాభ్యేషి యది మాం చారుహాసిని ॥ 56.24 ॥

తతస్త్వాం ప్రాతరాశార్థం సూదాశ్చేత్స్యన్తి లేశశః ॥ 56.25 ॥

ఇత్యుక్త్వా పరుషం వాక్యం రావణశ్శత్రురావణః ।
రాక్షసీశ్చ తతః క్రుద్ధః ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 56.26 ॥

శీఘ్రమేవ హి రాక్షస్యః వికృతా ఘోరదర్శనాః ।
దర్శమస్యా వినేష్యధ్వం మాంసశోణితభోజనాః ॥ 56.27 ॥

వచనాదేవ తాస్తస్య సుఘోరా రాక్షసీగణాః ।
కృతప్రాణ్జలయో భూత్వా మైథిలీం పర్యవారయన్ ॥ 56.28 ॥

స తాః ప్రోవాచ రాజా తు రావణో ఘోరదర్శనః ।
ప్రచాల్య చరణోత్కర్షైః దారయన్నివ మేదినీమ్ ॥ 56.29 ॥

అశోకవనికామధ్యే మైథిలీ నీయతామియమ్ ।
తత్రేయం రక్ష్యతాం గూఢం యుష్మాభిః పరివారితా ॥ 56.30 ॥

తత్రైవాన్తర్జనైర్హైః పునస్సాన్వైశ్చ మైథిలీమ్ ।
ఆనయధ్వం వశం సర్వాః వన్యాం గజవధూమివ ॥ 56.31 ॥

ఇతి ప్రతిసమాదిష్టాః రాక్షస్యో రావణేన తాః ।
అశోకవనికాం జగ్ముః మైథిలీం ప్రతిగృహ్య తు ॥ 56.32 ॥

సర్వకామఫలైర్హుక్తైః నానాపుష్పఫలైర్హుతామ్ ।
సర్వకాలమదైశ్చాపి ద్విజైస్సముపసేవితామ్ ॥ 56.33 ॥

సా తు శోకపరీతాఙ్గీ మైథిలీ జనకాత్మజా ।
రాక్షసీవశమాపన్నా వ్యాఘ్రీణాం హరిణీ యథా ॥ 56.34 ॥

శోకేన మహతా గ్రస్తా మైథిలీ జనకాత్మజా ।
న శర్మ లభతే భీరుః పాశబద్ధా మృగీ యథా ॥ 56.35 ॥

న విస్తతే తత్ర తు శర్మ మైథిలీ, విరూపనేత్రాభిరతీవ తర్జితా ।

పతిం స్మరన్తి దయితం చ దైవతం, విచేతనాఽ భూద్భయశోకపీడితా ॥ 56.36 ॥

(2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే షట్పంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే ప్రక్షిప్తస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ప్రవేశితాయాం సీతాయాం లజ్కాం ప్రతి పితామహః ।

తదా ప్రోవాచ దేవేన్ద్రం పరితుష్టం శతక్రతుమ్ ॥ 1 ॥ (2 సార్లు)

త్రైలోక్యస్య హితార్థాయ రక్షసామహితాయ చ ।

లజ్కాం ప్రవేశితా సీతా రావణేన దురాత్మనా ॥ 2 ॥

పతివ్రతా మహాభాగా నిత్యం చైవ సుఖైధితా ।

అపశ్యన్తి చ భర్తారం పశ్యన్తి రాక్షసీజనమ్ ॥ 3 ॥

రాక్షసీభిః పరివృతా భర్తృదర్శనలాలసా ।

నివిష్టా హి పురీ లజ్కా తీరే నదనదీపతేః ॥ 4 ॥

కథం జ్ఞాస్యతి తాం రామః తత్రస్థాం తామనిన్దితామ్ ।

దుఃఖం సంచిన్తయన్తి సా బహుశః పరిదుర్లభా ॥ 5 ॥

ప్రాణయాత్రామకుర్వాణా ప్రాణాన్స్త్యక్త్యత్యసంశయమ్ ।

స భూయస్సంశయో జాతః సీతాయాః ప్రాణసంక్షయే ॥ 6 ॥

స త్వం శీఘ్రమితో గత్వా సీతాం పశ్య శుభాననామ్ ।

ప్రవిశ్య నగరీం లజ్కాం ప్రయచ్ఛ హవిరుత్తమమ్ ॥ 7 ॥

ఏవముక్తోఽథ దేవేంద్రః పురీం రావణపాలితామ్ ।

ఆగచ్ఛన్నిద్రయా సార్థం భగవాన్ పాకశాసనః ॥ 8 ॥

నిద్రాం చోవాచ గచ్ఛ త్వం రాక్షసాన్ సన్రుమోహయ ।

సా తథోక్తా మఘవతా దేవీ పరమహర్షితా ॥ 9 ॥

దేవకార్యార్థసిద్ధ్యర్థం ప్రామోహయత రాక్షసాన్ ।

ఏతస్మిన్నంతరే దేవః సహస్రాక్షశ్శచీపతిః ॥ 10 ॥

ఆససాద వనస్థాం తాం వచనం చేదమబ్రవీత్ ।

దేవరాజోఽస్మి భద్రం తే ఇహ చాస్మి శుచిస్మితే ॥ 11 ॥

అహం త్వాం కార్యసిద్ధ్యర్థం రాఘవస్య మహాత్మనః ।

సాహాయ్యం కల్పయిష్యామి మా శుచో జనకాత్మజే ॥ 12 ॥

మత్ప్రసాదాత్ సముద్రం స తరిష్యతి బలైస్సహ ।

మయైవేహ చ రాక్షస్యః మాయయా మోహితాశ్శుభే ॥ 13 ॥

తస్మాదన్నమిదం సీతే హవిష్యాన్నమహం స్వయమ్ ।

స త్వాం సంగృహ్య వైదేహి ఆగతస్సహ నిద్రయా ॥ 14 ॥

ఏతదత్యసి మద్ధస్తాత్ న త్వాం బాధిష్యతే శుభే ।

క్షుధా తృషా చ రమ్భోరు వర్షాణామయుతైరపి ॥ 15 ॥

ఏవముక్తా తు దేవేంద్రమ్ ఉవాచ పరిశక్కితా ।

కథం జానామి దేవేంద్రం త్వామిహస్థం శచీపతిమ్ ॥ 16 ॥

దేవలింగాని దృష్టాని రామలక్ష్మణసన్నిధౌ ।

తాని దర్శయ దేవేంద్ర యది త్వం దేవరాట్ స్వయమ్ ॥ 17 ॥

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా తథా చక్రే శచీపతిః ।

పృథివీం నాస్పృశత్ పద్భ్యామనిమేషేక్షణాని చ ॥ 18 ॥

అరజోఽమృరధారీ చ నమ్లానకుసుమస్తథా ।

తం జ్ఞాత్వా లక్షణైస్సీతా వాసవం పరిహర్షితా ॥ 19 ॥

ఉవాచ వాక్యం రుదతీ భగవద్రాఘవం ప్రతి ।

సహ భ్రాత్రా మహాబాహుః దిష్ట్వా మే శ్రుతిమాగతః ॥ 20 ॥

యథా మే శ్వశురో రాజా యథా చ మిథిలాధిపః ।

తథా త్వామద్య పశ్యామి సనాథో మే పతిస్త్యయా ॥ 21 ॥

తవాజ్ఞయా చ దేవేన్ద్ర పయోభూతమిదం హవిః ।

అశిష్యామి త్వయా దత్తం రఘూణాం కులవర్ధనమ్ ॥ 22 ॥

ఇన్ద్రహస్తాద్ గృహీత్వా తత్ పాయసం సా శుచిస్మితా ।

న్యవేదయత భర్తే సా లక్ష్మణాయ చ మైథిలీ ॥ 23 ॥

యది జీవతి మే భర్తా సహ భ్రాత్రా మహాబలః ।

ఇదమస్తు తయోర్భక్త్యా తదాశ్నాత్ పాయసం స్వయమ్ ॥ 24 ॥

ఇతీవ తత్రాశ్య హవిర్వరాననా, జహౌ క్షుధాదుఃఖసముద్భవం చ తమ్ ।

ఇన్ద్రాత్ ప్రవృత్తిముపలభ్య జానకీ, కాకుత్స్థయోః ప్రీతమనా బభూవ ॥25॥

స చాపి శక్రస్త్రిదివాలయం తదా

ప్రీతో యయా రాఘవకార్యసిద్ధయే ।

ఆనున్ద్ర్య సీతాం స తతో మహాత్మా

జగామ నిద్రాసహితస్స్వమాలయమ్ ॥ 26 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ప్రక్షిప్తస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే సప్తవఞ్చాశస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

రాక్షసం మృగరూపేణ చరన్తం కామరూపిణమ్ ।

నిహత్య రామో మారీచం తూర్ణం పథి నివర్తతే ॥ 57.1 ॥ (2 సార్లు)

తస్య సంతర్పరమాణస్య ద్రష్టుకామస్య మైథిలీమ్ ।
 క్రూరస్వనోఽథ గోమాయుః విననాదాస్య పృష్ఠతః ॥ 57.2 ॥

స తస్య స్వరమాజ్ఞాయ దారుణం రోమహర్షణమ్ ।
 చింతయామాస గోమాయోః స్వరేణ పరిశక్కితః ॥ 57.3 ॥

అశుభం బత మన్యేఽహం గోమాయుర్వాశ్యతే యథా ।
 స్వస్తి స్యాదపి వైదేహ్యః రాక్షసైర్భక్షణం వినా ॥ 57.4 ॥

మారీచేన తు విజ్ఞాయ స్వరమాలమ్బ్య మామకమ్ ।
 విక్రుష్టం మృగరూపేణ లక్ష్మణశ్చుణుయాద్యది ॥ 57.5 ॥

స సౌమిత్రిస్స్వరం శ్రుత్వా తాం చ హిత్వా చ మైథిలీమ్ ।
 తయైవ ప్రహితః క్షిప్రం మత్సకాశమిహైష్యతి ॥ 57.6 ॥

రాక్షసైస్సహితైర్నూనం సీతాయా ఈప్సితో వధః ।
 కాశ్చనశ్చ మృగో భూత్వా వ్యపనీయాశ్రమాత్తు మామ్ ॥ 57.7 ॥

దూరం నీత్వా తు మారీచః రాక్షసోఽభూచ్ఛరాహతః ।
 హా లక్ష్మణ హతోఽస్మీతి యద్వాక్యం వ్యాజహార చ ॥ 57.8 ॥

అపి స్వస్తి భవేత్తాభ్యాం రహితాభ్యాం మహావనే ।
 జనస్థాననిమిత్తం హి కృతవైరోఽస్మి రాక్షసైః ॥ 57.9 ॥

నిమిత్తాని చ ఘోరాణి దృశ్యంతేఽద్య బహూని చ ।
 ఇత్యేవం చింతయన్ రామః శ్రుత్వా గోమాయునిఃస్వనమ్ ॥ 57.10 ॥

నివర్తమానస్త్వరితః జగామాశ్రమమాత్మవాన్ ।
 ఆత్మనశ్చాపనయనాత్ మృగరూపేణ రక్షసా ।
 ఆజగామ జనస్థానం రాఘవః పరిశక్కితః ॥ 57.11 ॥

తం దీనమనసో దీనమ్ ఆసేదుర్బ్రుగపక్షిణః ।
 సవ్యం కృత్వా మహాత్మానం ఘోరాంశ్చ సస్పృజుస్స్వరాన్ ॥ 57.12 ॥

తాని దృష్ట్వా నిమిత్తాని మహాఘోరాణి రాఘవః ।
 న్యవర్తతాథ త్వరితః జవేనాశ్రమమాత్మనః ॥ 57.13 ॥

స తు సీతాం వరారోహం లక్ష్మణం చ మహాబలమ్ ।
 ఆజగామ జనస్థానం చింతయన్నేవ రాఘవః ।
 తతో లక్ష్మణమాయాంతం దదర్శ విగతప్రభమ్ ॥ 57.14 ॥

తతోఽవిదూరే రామేణ సమీయాయ స లక్ష్మణః ।
 విషణ్ణస్సువిషణ్ణేన దుఃఖితో దుఃఖభాగినా ॥ 57.15 ॥

సంజగర్హేఽథ తం భ్రాతా జ్యేష్ఠో లక్ష్మణమాగతమ్ ।
 విహాయ సీతాం విజనే వనే రాక్షససేవితే ॥ 57.16 ॥

గృహీత్వా చ కరం సవ్యం లక్ష్మణం రఘునన్దనః ।
 ఉవాచ మధురోదర్శమ్ ఇదం పరుషమూర్తిమత్ ॥ 57.17 ॥

అహో లక్ష్మణ గర్హ్యం తే కృతం యస్త్వం విహాయ తామ్ ।
 సీతామిహాగతస్సౌమ్య కచ్ఛిత్ స్వస్తి భవేదిహ ॥ 57.18 ॥

న మేఽస్తి సంశయో వీర సర్వథా జనకాత్మజా ।
 వినష్టా భక్షితా వాఽపి రాక్షసైర్వనచారిభిః ॥ 57.19 ॥

అశుభాన్యేవ భూయిష్ఠం యథా ప్రాదుర్భవన్తి మే ॥ 57.20 ॥

అపి లక్ష్మణ సీతాయాః సామగ్ర్యం ప్రాప్నుయావహే ।
 జీవన్త్యాః పురుషవ్యాఘ్ర సుతాయా జనకస్య వై ॥ 57.21 ॥

యథా వై మృగసంజ్ఞాశ్చ గోమాయుశ్చైవ భైరవమ్ ।
 వాశ్యన్తే శకునాశ్చాపి ప్రదీప్తామభితో దిశమ్ ॥ 57.22 ॥

అపి స్వస్తి భవేత్తస్యాః రాజపుత్ర్యా మహాబల ॥ 57.23 ॥

ఇదం హి రక్షో మృగసన్నికాశం, ప్రలోభ్య మాం దురమనుప్రయాన్తమ్ ।
 హతం కథశ్చీన్మహతా శ్రమేణ, స రాక్షసోఽభూన్మియమాణ ఏవ ॥ 57.24 ॥

మనశ్చ మే దీనమిహాప్రహృష్టం, చక్షుశ్చ సవ్యం కురుతే వికారమ్ ।
 అసంశయం లక్ష్మణ నాస్తి సీతా, హృతా మృతా వా పథి వర్తతే వా ॥ 57.25 ॥

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే సప్తపంచాశశ్శ్లోకః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే అష్టపంచాశశ్శ్లోకః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

స దృష్ట్వా లక్ష్మణం దీనం శూన్యే దశరథాత్మజః ।
పర్యప్చుత ధర్మాత్మా వైదేహీమాగతం వినా ॥ 58.1 ॥ (2 సార్లు)

ప్రస్థితం దణ్డకారణ్యం యా మామనుజగామ హ ।
క్వ సా లక్ష్మణ వైదేహీ యాం హిత్వా త్వమిహోగతః ॥ 58.2 ॥

రాజ్యభ్రష్టస్య దీనస్య దణ్డకాన్ పరిధావతః ।
క్వ సా దుఃఖసహాయా మే వైదేహీ తనుమధ్యమా ॥ 58.3 ॥

యాం వినా నోత్సహే వీర ముహూర్తమపి జీవితమ్ ।
క్వ సా ప్రాణసహాయా మే సీతా సురసుతోపమా ॥ 58.4 ॥

పతిత్వమమరాణాం వా పృథివ్యాశ్చాపి లక్ష్మణ ।
తాం వినా తపనీయాభాం నేచ్ఛేయం జనకాత్మజామ్ ॥ 58.5 ॥

కచ్ఛిజ్జీవతి వైదేహీ ప్రాణైః ప్రియతరా మమ ।
కచ్ఛిత్ప్రవ్రాజనం సౌమ్య న మే మిథ్యా భవిష్యతి ॥ 58.6 ॥

సీతానిమిత్తం సౌమిత్రే మృతే మయి గతే త్వయి ।
కచ్ఛిత్ సకామా సుఖితా కైకేయా సా భవిష్యతి ॥ 58.7 ॥

సపుత్రరాజ్యాం సిద్ధార్థాం మృతపుత్రా తపస్వినీ ।
ఉపస్థాస్యతి కౌసల్యా కచ్ఛిత్ సౌమ్య న కేకయామ్ ॥ 58.8 ॥

యది జీవతి వైదేహీ గమిష్యామ్యాశ్రమం పునః ।
సువృత్తా యది వృత్తా సా ప్రాణాంస్త్యక్ష్యామి లక్ష్మణ ॥ 58.9 ॥

యది మామాశ్రమగతం వైదేహీ నాభిభాషతే ।
పునః ప్రహసితా సీతా వినశిష్యామి లక్ష్మణ ॥ 58.10 ॥

బ్రూహి లక్ష్మణ వైదేహీ యది జీవతి వా న వా ।
త్వయి ప్రమత్తే రక్షోభిః భక్షితా వా తపస్వినీ ॥ 58.11 ॥

సుకుమారీ చ బాలా చ నిత్యం చాదుఃఖదర్శినీ ।
మద్వియోగేన వైదేహీ వ్యక్తం శోచతి దుర్మనాః ॥ 58.12 ॥

సర్వథా రక్షసా తేన జిహ్మాన సుదురాత్మనా ।
వదతా లక్ష్మణేత్యుచ్చైః తవాపి జనితం భయమ్ ॥ 58.13 ॥

శ్రుతస్తు శజ్కే వైదేహ్యో స స్వరస్సదృశో మమ ।
త్రస్తయా ప్రేషితస్త్వం చ ద్రష్టుం మాం శీఘ్రమాగతః ॥ 58.14 ॥

సర్వథా తు కృతం కష్టం సీతాముత్స్రుజతా వనే ।
ప్రతికర్తుం నృశంసానాం రక్షసాం దత్తమంతరమ్ ॥ 58.15 ॥

దుఃఖితాః ఖరఘాతేన రాక్షసాః పిశితాశనాః ।
తైస్సీతా నిహతా ఘోరైః భవిష్యతి న సంశయః ॥ 58.16 ॥

అహోఽస్మిన్ వ్యసనే మగ్నః సర్వథా శత్రుసూదన ।
కిన్విదానీం కరిష్యామి శజ్కే ప్రాప్తవ్యమీదృశమ్ ॥ 58.17 ॥

ఇతి సీతాం వరారోహాం చింతయన్నేవ రాఘవః ।
ఆజగామ జనస్థానం త్వరయా సహలక్ష్మణః ॥ 58.18 ॥

విగర్హమాణోఽనుజమార్తరూపం, క్షుధా శ్రమాచ్చైవ పిపాసయా చ ।
వినఃశ్వసన్ శుష్కముఖో వివర్ణః, ప్రతిశ్రయం ప్రాప్య సమీక్ష్య శూన్యమ్ ॥ 58.19 ॥

స్వమాశ్రమం సప్రవిగాహ్యా వీరః, విహారదేశాననుసృత్య కాంశ్చిత్ ।
ఏతత్తదిత్యేవ నివాసభూమౌ, ప్రహృష్టరోమా వృథితో బభూవ ॥ 58.20 ॥

(2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే అష్టపఞ్చాశ స్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకోనషష్ఠితమస్కంధః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

అథాశ్రమాదుపావృత్తమ్ అన్తరా రఘునన్దనః ।

పరిపప్రచ్ఛ సౌమిత్రిం రామో దుఃఖార్దితం పునః ॥ 59.1 ॥ (2 సార్లు)

తమువాచ కిమర్థం త్వమ్ ఆగతోఽపాస్య మైథిలీమ్ ।

యదా సా తవ విశ్వాసాత్ వనే విరహితా మయా ॥ 59.2 ॥

దృష్ట్యైవాభ్యాగతం త్వాం మే మైథిలీం త్యజ్య లక్ష్మణ ।

శబ్దమానం మహత్పాపం యత్సత్యం వ్యథితం మనః ॥ 59.3 ॥

స్ఫురతే నయనం సవ్యం బాహుశ్చ హృదయం చ మే ।

దృష్ట్వా లక్ష్మణ దూరే త్వాం సీతావిరహితం పథి ॥ 59.4 ॥

ఏవముక్తస్తు సౌమిత్రిః లక్ష్మణశ్శుభలక్షణః ।

భూయౌ దుఃఖసమావిష్టః దుఃఖితం రామమబ్రవీత్ ॥ 59.5 ॥

న స్వయం కామకారేణ తాం త్యక్త్యాఽహమిహోగతః ।

ప్రచోదితస్తయైవోగ్రైః త్వత్సకాశమిహోగతః ॥ 59.6 ॥

ఆర్యేణేవ పరాక్రుష్టం హా సీతే లక్ష్మణేతి చ ।

పరిత్రాహీతి యద్వాక్యం మైథిల్యాస్తచ్చుతిం గతమ్ ॥ 59.7 ॥

సా తమార్తస్వరం శ్రుత్వా తవ స్నేహేన మైథిలీ ।

గచ్ఛ గచ్ఛేతి మామాహ రుదన్తీ భయవిహ్వలా ॥ 59.8 ॥

ప్రచోద్యమానేన మయా గచ్ఛేతి బహుశస్తయా ।

ప్రత్యుక్తా మైథిలీ వాక్యమ్ ఇదం త్వత్ప్రత్యయాన్వితమ్ ॥ 59.9 ॥

న తత్ప్రశ్యామ్యహం రక్షః యదస్య భయమావహేత్ ।

నిర్భ్రతా భవ నాస్త్యేతత్ కేనాప్యేవముదాహృతమ్ ॥ 59.10 ॥

విగర్హితం చ నీచం చ కథమార్యోఽభిధాస్యతి ।

త్రాహీతి వచనం సీతే యస్త్రాయేత్త్రిదశానపి ॥ 59.11 ॥

కిన్నిమిత్తం తు కేనాపి భ్రాతురాలమ్భ్య మే స్వరమ్ ।
రాక్షసేనేరితం వాక్యం త్రాహి త్రాహీతి శోభనే ॥ 59.12 ॥

విస్వరం వ్యాహృతం వాక్యం లక్షణ త్రాహి మామితి ।
న భవత్యా వ్యథా కార్యా కునారీజనసేవితా ॥ 59.13 ॥

అలం వైక్లబ్యమాలమ్భ్య స్వస్థా భవ నిరుత్సుకా ।
న సోఽస్తి త్రిషు లోకేషు పుమాన్వై రాఘవం రణే ।
జాతో వా జాయమానో వా సంయుగే యః పరాజయేత్ ॥ 59.14 ॥

న జయ్యో రాఘవో యుద్ధే దేవైశ్చక్రపురోగమైః ॥ 59.15 ॥

ఏవముక్తా తు వైదేహీ పరిమోహితచేతనా ।
ఉవాచాశ్రూణి ముఞ్చన్తీ దారుణం మామిదం వచః ॥ 59.16 ॥

భావో మయి తవాత్యర్థం పాప ఏవ నివేశితః ।
వినస్త్వే భ్రాతరి ప్రాప్తుం న చ త్వం మామవాప్స్యసి ॥ 59.17 ॥

సజ్కేతాద్భరతేన త్వం రామం సమనుగచ్ఛసి ।
క్రోశంతం హి యథాఽత్యర్థం వైవమభ్యవపద్యసే ॥ 59.18 ॥

రిపుః ప్రచ్ఛన్నచారీ త్వం మదర్థమనుగచ్ఛసి ।
రాఘవస్యాన్తర ప్రేప్పుః తథైనం నాభిపద్య సే ॥ 59.19 ॥

ఏవముక్తో హి వైదేహ్యాః సంరబ్ధో రక్తలోచనః ।
క్రోధాత్ప్రస్ఫురమాణోఽఘః ఆశ్రమాదభినిర్గతః ॥ 59.20 ॥

ఏవం బ్రువాణం సౌమిత్రిం రామస్సన్తాపమోహితః ।
అబ్రవీద్దుష్కృతం సౌమ్య తాం వినా యత్త్యమాగతః ॥ 59.21 ॥

జానన్నపి సమర్థం మాం రక్షసాం వినివారణే ।
అనేన క్రోధవాక్యేన మైథిల్యా నిస్సృతో భవాన్ ॥ 59.22 ॥

న హి తే పరితుష్యామి త్యక్త్యా యద్యాసి మైథిలీమ్ ।
క్రుద్ధాయాః పరుషం శ్రుత్వా స్త్రియాశ్చ త్వమిహోగతః ॥ 59.23 ॥

సర్వథా త్వపనీతం తే సీతయా యత్రప్రచోదితః ।

క్రోధస్య వశమాపన్నః నాకరోశ్చాసనం మమ ॥ 59.24 ॥

అసౌ హి రాక్షసశ్చేతే శరేణాభిహతో మయా ।

మృగరూపేణ యేనాహమ్ ఆశ్రమాదపవాహితః ॥ 59.25 ॥

వికృష్య చాపం పరిధాయ సాయకం, సలీలబాణేన చ తాడితో మయా ।

మార్గం తనుం త్యజ్య సవిక్లబస్వరః, బభూవ కేయూరధరస్య రాక్షసః ॥ 59.26 ॥

శరాహతేనైవ తదార్తయా గిరా, స్వరం మమాలమ్బ్య సుదూరసంశ్రవమ్ ।

ఉదాహృతం తద్వచనం సుదారుణం, త్వమాగతో యేన విహాయ మైథిలీమ్ ॥
॥ 59.27 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకోనవష్టితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే షష్టితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

భృశమావ్రజమానస్య తస్యాధో వామలోచనమ్ ।

ప్రాస్ఫురచ్ఛాస్థలద్రామః వేపథుశ్చాప్యజాయత ॥ 60.1 ॥ (2 సార్లు)

ఉపాలక్ష్య నిమిత్తాని సోఽశుభాని ముహుర్ముహుః ।

అపి క్షేమం ను సీతాయాః ఇతి వై వ్యాజహార చ ॥ 60.2 ॥

త్వరమాణో జగామాథ సీతాదర్శనలాలసః ।

శూన్యమావసథం దృష్ట్వా బభూవోద్విగ్నమానసః ॥ 60.3 ॥

ఉద్రుమన్నివ వేగేన విక్షిపన్ రఘునన్దనః ।

తత్ర తత్రోటజస్థానమ్ అభివీక్ష్య సమన్తతః ॥ 60.4 ॥

దదర్శ పర్ణశాలాం చ రహితాం సీతయా తదా ।
శ్రియా విరహితాం ధ్వస్తాం హేమస్తే పద్మినీమివ ॥ 60.5 ॥

రుదంతమివ వృక్షైశ్చ మ్లానపుష్పమృగద్విజమ్ ।
శ్రియా విహీనం విధ్వస్తం సంత్యక్తవనదేవతమ్ ॥ 60.6 ॥

విప్రకీర్ణాజినకుశం విప్రవిద్ధబృసీకటమ్ ।
దృష్ట్వా శూన్యం నిజస్థానం విలలాప పునః పునః ॥ 60.7 ॥

హృతా మృతా వా నష్టా వా భక్షితా వా భవిష్యతి ।
నిలీనాఽప్యథవా భీరుః అథవా వనమాశ్రితా ॥ 60.8 ॥

గతా విచేతుం పుష్పాణి ఫలాన్యపి చ వా పునః ।
అథవా పద్మినీం యాతా జలార్థం వా నదీం గతా ॥ 60.9 ॥

యత్నాన్మృగయమాణస్తు నాససాద వనే ప్రియామ్ ।
శోకరక్షేక్షణశ్శోకాత్ ఉన్మత్త ఇవ లక్ష్మణే ॥ 60.10 ॥

వృక్షాద్భుక్షం ప్రధావన్ స గిరేశ్చాద్రి నదాన్నదీమ్ ।
బభూవ విలపన్ రామః శోకపఙ్కార్లవాఘ్నతః ॥ 60.11 ॥

అపి కచ్ఛిత్త్వయా దృష్ట్వా సా కదమ్బప్రియా ప్రియా ।
కదమ్బ యది జానీషే శంస సీతాం శుభాననామ్ ॥ 60.12 ॥

స్నిగ్ధపల్లవసఙ్కాశా పీతకాశేయవాసినీ ।
శంసస్వ యది వా దృష్ట్వా బిల్వ బిల్వోపమస్తనీ ॥ 60.13 ॥

అథవాఽర్జున శంస త్వం ప్రియాం తామర్జునప్రియామ్ ।
జనకస్య సుతా భీరుః యది జీవతి వా న వా ॥ 60.14 ॥

కకుభః కకుభోరూం తాం వ్యక్తం జానాతి మైథిలీమ్ ।
యథా పల్లవపుష్పాఢ్యః భాతి హ్యేష వనస్పతిః ॥ 60.15 ॥

భ్రమరైరుపగీతశ్చ యథా ద్రుమవరో హ్యాయమ్ ।
ఏష వ్యక్తం విజానాతి తిలకస్తిలకప్రియామ్ ॥ 60.16 ॥

అశోక శోకాపనుద శోకోపహతచేతసమ్ ।

త్వన్నామానం కురు క్షిప్రం ప్రియా సన్దర్శనేన మామ్ ॥ 60.17 ॥

యది తాల త్వయా దృష్టా పక్వతాలఫలస్తనీ ।

కథయస్వ వరారోహం కారుణ్యం యది తే మయి ॥ 60.18 ॥

యది దృష్టా త్వయా సీతా జమ్బు జమ్బుఫలోపమామ్ ।

ప్రియాం యది విజానీషే నిఃశక్యం కథయస్వ మే ॥ 60.19 ॥

అహో త్వం కర్ణికారాద్య సుపుష్పైశ్శోభసే భృశమ్ ।

కర్ణికారప్రియా సాధ్వీ శంస దృష్టా ప్రియా యది ॥ 60.20 ॥

చూతనీపమహాసాలాన్ పనసాన్ కురవాన్ ధవాన్ ।

దాడిమానసనాన్ గత్వా దృష్ట్యా రామో మహాయశాః ॥ 21 60.॥

మల్లికా మాధవీశ్చైవ చమ్పకాన్ కేతకీస్తథా ।

పృచ్ఛన్ రామో వనే భ్రాన్తః ఉన్మత్త ఇవ లక్ష్మణే ॥ 60.22 ॥

అథనా మృగశాబాక్షీం మృగ జానాసి మైథిలీమ్ ।

మృగవిప్రేక్షణీ కాంతా మృగీభిస్సహితా భవేత్ ॥ 60.23 ॥

గజ సా గజనాసోరూః యది దృష్టా త్వయా భవేత్ ।

తాం మన్యే విదితాం తుభ్యమ్ ఆఖ్యాహి వరవారణ ॥ 60.24 ॥

శార్దూల యది సా దృష్టా ప్రియా చన్ద్రనిభాననా ।

మైథిలీ మమ విప్రబ్ధం కథయస్వ న తే భయమ్ ॥ 60.25 ॥

కిం ధావసి ప్రియే దూరం దృష్టాఽసి కమలేక్షణే ।

వృక్షైరాచ్ఛాద్య చాత్మానం కిం మాం న ప్రతిభాషసే ॥ 60.26 ॥

తిష్ఠ తిష్ఠ వరారోహీ న తేఽస్తి కరుణా మయి ।

నాత్యర్థం హాస్యశీలాఽసి కిమర్థం మాముపేక్షసే ॥ 60.27 ॥

పీతకాశేయకేనాసి సూచితా వరవర్ణిని ।

ధావన్త్యపి మయా దృష్టా తిష్ఠ యద్యస్తి సాహృదమ్ ॥ 60.28 ॥

నైవ సా నూనమథవా హింసితా చారుహాసినీ ।

కృచ్ఛం ప్రాప్తం న మాం నూనం యథోపేక్షితుమర్హతి ॥ 60.29 ॥

వ్యక్తం సా భక్షితా బాలా రాక్షసైః పిశితాశనైః ।

విభజ్యాఙ్గాని సర్వాణి మయా విరహితా ప్రియా ॥ 60.30 ॥

నూనం తచ్చుభదోస్తప్తం సునాసం చారుకుణ్డలమ్ ।

పూర్ణచంద్రమివ గ్రస్తం ముఖం నిష్ప్రభతాం గతమ్ ॥ 60.31 ॥

సా హి చమ్పకవర్ణాభా గ్రీవా గ్రైవేయశోభితా ।

కోమలా విలపన్త్యాస్తు కాన్తాయా భక్షితా శుభా ॥ 60.32 ॥

నూనం విక్షిప్యమాణౌ తౌ బాహూ పల్లవకోమలౌ ।

భక్షితౌ వేపమానాగ్రౌ సహస్రాభరణాఙ్గదౌ ॥ 60.33 ॥

మయా విరహితా బాలా రక్షసాం భక్షణాయ వై ।

సార్థేనేవ పరిత్యక్తా భక్షితా బహుబాన్ధవా ॥ 60.34 ॥

హా లక్ష్మణ మహాబాహో పశ్యసి త్వం ప్రియాం క్వచిత్ ।

హా ప్రియే క్వ గతా భద్రే హా సీతేతి పునః పునః ॥ 60.35 ॥

ఇత్యేవం విలపన్ రామః పరిధావన్ వనాద్వనమ్ ।

క్వచిదుద్భ్రమతే వేగాత్ క్వచిద్విభ్రమతే బలాత్ ।

క్వచిన్మత్త ఇవాభాతి కాన్తాన్వేషణతత్పరః ॥ 60.36 ॥

స వనాని నదీశ్చైలాన్ గిరిప్రస్రవణాని చ ।

కాననాని చ వేగేన భ్రమత్యపరిసంస్థితః ॥ 60.37 ॥

తథా స గత్వా విపులం మహద్వనం, పరీత్య సర్వం త్వథ మైథిలీం ప్రతి ।

అనిష్ఠితాశస్స చకార మార్గణే, పునః ప్రియాయాః పరమం పరిశ్రమమ్ ॥

॥ 60.38 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే షష్ఠితమస్కంధః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకవష్టితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

దృష్ట్వాఽఽశ్రమపదం శూన్యం రామో దశరథాత్మజః ।

రహితాం పర్ణశాలాం చ విధ్వస్తాన్యాసనాని చ ॥ 61.1 ॥ (2 సార్లు)

అదృష్ట్వా తత్ర వైదేహీం సన్నిరీక్ష్య చ సర్వశః ।

ఉవాచ రామః ప్రాక్రుశ్య ప్రగృహ్య రుచిరౌ భుజౌ ॥ 61.2 ॥

క్వ ను లక్ష్మణ వైదేహీ కం వా దేశమితో గతా ।

కేనాహృతా వా సౌమిత్రే భక్షితా కేన వా ప్రియా ॥ 61.3 ॥

వృక్షేణాచ్ఛాద్య యది మాం సీతే హసితమిచ్ఛసి ।

అలం తే హసితేనాద్య మాం భజస్వ సుదుఃఖితమ్ ॥ 61.4 ॥

యైస్సహ క్రీడసే సీతే విశ్వస్తైర్బ్రుగపోతకైః ।

ఏతే హీనాస్త్వయా సౌమ్యే ధ్యాయన్త్యాప్రావిలేక్షణాః ॥

సీతయా రహితోఽహం వై న హి జీవామి లక్ష్మణ ॥ 61.5 ॥

మృతం శోకేన మహతా సీతాహరణజేన మామ్ ।

పరలోకే మహారాజః నూనం ద్రక్ష్యతి మే పితా ॥ 61.6 ॥

కథం ప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్య మయా త్వమభియోజితః ।

అపూరయిత్వా తం కాలం మత్సకాశమిహోగతః ॥ 61.7 ॥

కామవృత్తమనార్యం మాం మృషావాదినమేవ చ ।

ధిక్త్వామితి పరే లోకే వ్యక్తం వక్ష్యతి మే పితా ॥ 61.8 ॥

వివశం శోకసన్తప్తం దీనం భగ్గుమనోరథమ్ ।

మామిహోత్పృజ్య కరుణం కీర్తిర్నరమివాన్యజుమ్ ॥ 61.9 ॥

క్వ గచ్ఛసి వరారోహీ మాం నోత్పృజ సుమధ్యమే ।

త్వయా విరహితశ్చాహం మోక్ష్యే జీవితమాత్మనః ॥ 61.10 ॥

ఇతీవ విలపన్ రామః సీతాదర్శనలాలసః ।

న దదర్శ సుదుఃఖార్తః రాఘవో జనకాత్మజామ్ ॥ 61.11 ॥

అనాసాదయమానం తం సీతాం దశరథాత్మజమ్ ।

పఙ్కమాసాద్య విపులం సీదంతమివ కుఞ్జరమ్ ॥ 61.12 ॥

లక్ష్మణో రామమత్యర్థమ్ ఉవాచ హితకామ్యయా ॥ 61.13 ॥

మా విషాదం మహాబాహో కురు యత్నం మయా సహ ।

ఇదం చ హి వనం శూర బహుకన్దరశోభితమ్ ॥ 61.14 ॥

ప్రియకాననసశ్చారా వనోన్మత్తా చ మైథిలీ ।

సా వనం వా ప్రవిష్టా స్యాత్ నలినీం వా సుపుష్పితామ్ ॥ 61.15 ॥

సరితం వాఽపి సమ్రూప్తా మీనవఙ్గులసేవితామ్ ।

స్నాతుకామా నిలీనా స్యాత్ హాసకామా వనే క్వచిత్ ॥ 61.16 ॥

విత్రాసయితుకామా వా లీనా స్యాత్కాననే క్వచిత్ ।

జిజ్ఞాసమానా వైదేహీ త్వాం మాం చ పురుషర్షభ ॥

తస్యా హ్యన్వేషణే శ్రీమన్ క్షిప్రమేవ యతావహై ॥ 61.17 ॥

వనం సర్వం విచినువః యత్ర సా జనకాత్మజా ।

మన్యసే యది కాకుత్స్థ మా స్మ శోకే మనః కృధాః ॥ 61.18 ॥

ఏవముక్తస్తు సాహార్దాః లక్ష్మణేన సమాహితః ।

సహ సౌమిత్రిణా రామః విచేతుముపచక్రమే ॥ 61.19 ॥

తా వనాని గిరీంశ్చైవ సరితశ్చ సరాంసి చ ।

నిఖిలేన విచిన్వానౌ సీతాం దశరథాత్మజౌ ॥ 61.20 ॥

తస్య శైలస్య సానూని గుహాశ్చ శిఖరాణి చ ।

నిఖిలేన విచిన్వానౌ నైవ తామభిజగ్ముతుః ॥ 61.21 ॥

విచిత్య సర్వతశ్చైలం రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ ।

నేహ పశ్యామి సౌమిత్రే వైదేహీం పర్వతే శుభామ్ ॥ 61.22 ॥

తతో దుఃఖాభిసన్తప్తః లక్ష్మణో వాక్యమబ్రవీత్ ।
విచరన్ దణ్డకారణ్యం భ్రాతరం దీప్తతేజసమ్ ॥ 61.23 ॥

ప్రాప్స్యసి త్వం మహాప్రాజ్ఞ మైథిలీం జనకాత్మజామ్ ।
యథా విష్ణుర్మహాబాహుః బలిం బధ్వా మహీమిమామ్ ॥ 61.24 ॥

ఏవముక్తస్తు సౌహార్దాత్ లక్ష్మణేన స రాఘవః ।
ఉవాచ దీనయా వాచా దుఃఖాభిహతచేతనః ॥ 61.25 ॥

వనం సర్వం సువిచితం పద్మిన్యః పుల్లపఙ్కుజాః ।
గిరిశ్చాయం మహాప్రాజ్ఞ బహుకన్దరనిర్హరః ॥ 61.26 ॥

న హి పశ్యామి వైదేహీం ప్రాణేభ్యోఽపి గరీయసీమ్ ॥ 61.27 ॥

ఏవం స విలపన్ రామః సీతాహరణకర్షితః ।
దీనశోకసమావిష్టః ముహూర్తం విహ్వలోఽభవత్ ॥ 61.28 ॥

సన్తప్తో హ్యవసన్నాఙ్గుః గతబుద్ధిర్విచేతనః ।
నిషసాదాతురో దీనః నిఃశ్వస్యాశీతమాయతమ్ ॥ 61.29 ॥

బహులం స తు నిఃశ్వస్య రామో రాజీవలోచనః ।
హా ప్రియేతి విచుక్రోశ బహుశో బాష్పగద్గదః ॥ 61.30 ॥

తం తతస్సాన్వయామాస లక్ష్మణః ప్రియబాన్ధవః ।
బహుప్రకారం ధర్మజ్ఞః ప్రశ్రితం ప్రశ్రితాఙ్జలిః ॥ 61.31 ॥

అనాదృత్య తు తద్వాక్యం లక్ష్మణోష్టపుటాచ్ఛ్యుతమ్ ।
అపశ్యంస్తాం ప్రియాం సీతాం ప్రాక్రోశత్ స పునఃపునః ॥ 61.32 ॥ (2 సార్లు)
జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే ఏకషష్ఠితమస్కర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ద్విషష్ఠితమస్కర్గః
జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

సీతామపశ్యన్ ధర్మాత్మా కామోపహతచేతనః ।
విలలాప మహాబాహుః రామః కమలలోచనః ॥ 62.1 ॥ (2 సార్లు)

పశ్యన్నివ స తాం సీతామ్ అపశ్యన్మదనార్దితః ।
ఉవాచ రాఘవో వాక్యం విలాపాశ్రయదుర్వచమ్ ॥ 62.2 ॥

త్వమశోకస్య శాఖాభిః పుష్పప్రియతయా ప్రియే ।
ఆవృణోషి శరీరం తే మమ శోకవివర్ధనీ ॥ 62.3 ॥

కదలీకాణ్డసదృశౌ కదల్యా సంవృతావుభౌ ।
ఊరూ పశ్యామి తే దేవి నాసి శక్తా నిగూహితుమ్ ॥ 62.4 ॥

కర్ణికారవనం భద్రే హసన్తి దేవి సేవసే ।
అలం తే పరిహాసేన మమ బాధావహేన వై ॥ 62.5 ॥

పరిహాసేన కిం సీతే పరిశ్రాంతస్య మే ప్రియే ।
అయం స పరిహాసోఽపి సాధు దేవి న రోచతే ॥ 62.6 ॥

విశేషేణాశ్రమస్థానే హాసోఽయం న ప్రశస్యతే ।
అవగచ్ఛామి తే శీలం పరిహాసప్రియం ప్రియే ॥
ఆగచ్ఛ త్వం విశాలాక్షి శూన్యోఽయముటజస్తవ ॥ 62.7 ॥

సువ్యక్తం రాక్షసైస్సీతా భక్తితా వా హృతాఽపి వా ।
న హి సా విలపంతం మాముపసంప్రైతి లక్ష్మణ ॥ 62.8 ॥

ఏతాని మృగయూథాని సాశ్రునేత్రాణి లక్ష్మణ ।
శంసన్తివ హి వైదేహీం భక్తితాం రజనీచరైః ॥ 62.9 ॥

హా మమార్యే క్వ యాతాఽపి హా సాధ్వి వరవర్ణిని ।
హా సకామా త్వయా దేవీ కైకేయీ సా భవిష్యతి ॥ 62.10 ॥

సీతయా సహ నిర్యాతః వినా సీతాముపాగతః ।
కథం నామ ప్రవేక్ష్యామి శూన్యమన్తఃపురం పునః ॥ 62.11 ॥

నిర్వీర్య ఇతి లోకో మాం నిర్దయశ్చేతి వక్ష్యతి ।
కాతరత్వం ప్రకాశం హి సీతాపనయనేన మే ॥ 62.12 ॥

నివృత్తవనవాసశ్చ జనకం మిథిలాధిపమ్ ।

కుశలం పరిపృచ్ఛంతం కథం శక్యే నిరీక్షితుమ్ ॥ 62.13 ॥

విదేహరాజో నూనం మాం దృష్ట్వా విరహితం తయా ।

సుతాస్నేహేన సన్తప్తః మోహస్య వశమేష్యతి ॥ 62.14 ॥

అథనా న గమిష్యామి పురీం భరతపాలితమ్ ।

స్వర్గోఽపి సీతయా హీనః శూన్య ఏవ మతో మమ ॥ 62.15 ॥

మామిహోత్పృజ్య హి వనే గచ్ఛాయోధ్యాం పురీం శుభామ్ ।

న త్వహం తాం వినా సీతాం జీవేయం హి కథశ్చన ॥ 62.16 ॥

గాఢమాశ్లిష్య భరతః వాచ్యో మద్వచనాత్ప్రయా ।

అనుజ్ఞాతోఽసి రామేణ పాలయేతి వసున్దరామ్ ॥ 62.17 ॥

అమ్బా చ మమ కైకేయీ సుమిత్రా చ త్వయా విభో ।

కౌసల్యా చ యథాన్యాయమ్ అభినాద్యా మమాజ్ఞయా ॥ 62.18 ॥

రక్షణీయా ప్రయత్నేన భవతా సోక్తకారిణా ॥ 62.19 ॥

సీతాయాశ్చ వినాశోఽయం మమ చామిత్రకర్షణ ॥

విస్తరేణ జనన్యా మే వినివేద్యస్త్వయా భవేత్ ॥ 62.20 ॥

ఇతి విలపతి రాఘవే సుదీనే, వనముపగమ్య తయా వినా సుకేశ్యా ।

భయవికలముఖస్తు లక్ష్మణోఽపి, వ్యధితమనా భృశమాతురో బభూవ ॥

॥ 62.21 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ద్విషష్ఠితమస్కర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే త్రిషష్ఠితమస్కర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

స రాజపుత్రః ప్రియయా విహీనః, కామేన శోకేన చ పీడ్యమానః ।
విషాదయన్ భ్రాతరమార్తరూపః, భూయో విషాదం ప్రవివేశ తీవ్రమ్ ॥63.1॥
(2 సార్లు)

స లక్ష్మణం శోకవశాభిపన్నం, శోకే నిమగ్నో విపులే తు రామః ।
ఉవాచ వాక్యం వ్యసనానురూపమ్, ఉష్ణం వినిఃశ్వస్య రుదన్ సశోకమ్ ॥ 63.2 ॥

న మద్విధో దుష్కృతకర్మకారీ, మన్యే ద్వితీయోఽస్తి వసున్ధరాయామ్ ।
శోకేన శోకో హి పరమ్పరాయాః, మామేతి భిన్నన్ హృదయం మనశ్చ ॥ 63.3॥

పూర్వం మయా నూనమభీప్సితాని, పాపాని కర్మాణ్యసకృత్కృతాని ।
తత్రాయమద్యాపతితో విపాకః, దుఃఖేన దుఃఖం యదహం విశామి ॥ 63.4॥

రాజ్యప్రణాశః స్వజనైర్వియోగః, పితుర్వినాశో జననీవియోగః ।
సర్వాణి మే లక్ష్మణ శోకవేగమ్, ఆపూరయన్తి ప్రవిచిన్తితాని ॥ 63.5 ॥

సర్వం తు దుఃఖం మమ లక్ష్మణేదం, శాన్తం శరీరే వనమేత్య శూన్యమ్ ।
సీతావియోగాత్ పునరప్యదీర్ఘం, కాష్టైరివాగ్నిస్సహసా ప్రదీప్తః ॥ 63.6 ॥

సా నూనమార్యా మమ రాక్షసేన, బలాద్ధృతా ఖం సముపేత్య భీరుః ।
అపస్వరం సస్వరవిప్రలాపా, భయేన విక్రన్తితవత్యభీక్ష్ణమ్ ॥ 63.7 ॥

తౌ లోహితస్య ప్రియదర్శనస్య, సదోచితాపుత్తమచన్దనస్య ।
వృత్తా స్తనౌ శోణితపఙ్కుదిగ్ధౌ, నూనం ప్రియాయా మమ నాభిభాతః ॥ 63.8 ॥

తచ్ఛుక్ష్ణ సువ్యక్తమ్బుదుప్రల, తస్యా ముఖం కుశ్చేతకేశభారమ్ ।
రక్షోవశం నూనముపాగతాయాః, న భ్రాజతే రాహుముఖే యథేన్దుః ॥ 63.9॥

తాం హారపాశస్య సదోచితాయాః, గ్రీవాం ప్రియాయా మమ సువ్రతాయాః ।
రక్షాంసి నూనం పరిపీతవన్తి, విభిద్య శూన్యే రుధిరాశనాని ॥ 63.10 ॥

మయా విహీనా విజనే వనే యా, రక్షోభిరాహృత్య వికృష్యమాణా ।
నూనం వినాదం కురరీవ దీనా, సా ముక్తవత్యాయతకాన్తనేత్రా ॥ 63.11 ॥

అస్మిన్ మయా సార్థముదారశీలా, శిలాతలే పూర్వముపోపవిష్టా ।
కాన్తస్మితా లక్ష్మణ జాతహాసా, త్వామాహ సీతా బహువాక్యజాతమ్ ॥ 63.12॥

గోదావరీయం సరితాం వరిష్టా, ప్రియా ప్రియాయా మమ నిత్యకాలమ్ ।
అప్యత్ర గచ్ఛేదితి చింతయామి, నైకాకినీ యాతి హి సా కదాచిత్ ॥ 63.13 ॥

పద్మాననా పద్మవిశాలనేత్రా, పద్మాని వాఽఽనేతుమభిప్రయాతా ।
తదప్యయుక్తం న హి సా కదాచిత్, మయా వినా గచ్ఛతి పఙ్కజాని ॥ 63.14 ॥

కామం త్విదం పుష్పితవృక్షషణ్ణం, నానావిధైః పక్షిగణైరుపేతమ్ ।
వనం ప్రయాతా ను తదప్యయుక్తమ్, ఏకాకినీ సాఽతిభిభేతి భీరుః ॥ 63.15 ॥

ఆదిత్య భో లోకకృతాకృతజ్ఞ, లోకస్య సత్యాన్వతకర్మసాక్షిన్ ।
మమ ప్రియా సా క్వ గతా హృతా వా, శంసస్వ మే శోకవశస్య నిత్యమ్ ॥63.16॥

లోకేషు సర్వేషు చ నాస్తి కిశ్చిత్, యత్తే న నిత్యం విదితం భవేత్తత్ ।
శంసస్వ వాయో కులశాలినీం తాం, హృతా మృతా వా పథి వర్తతే వా ॥ 63.17 ॥

ఇతీవ తం శోకవిధేయదేహం, రామం విసంజ్ఞం విలపంతమేవమ్ ।
ఉవాచ సామిత్రిరదీనసత్త్వః, న్యాయే స్థితః కాలయుతం చ వాక్యమ్ ॥ 63.18 ॥

శోకం విముఞ్చార్య ధృతిం భజస్వ, సోత్సాహతా చాస్తు విమార్గణేఽస్యాః ।
ఉత్సాహవన్తో హి నరా న లోకే, సీదన్తి కర్మస్వతిదుష్కరేషు ॥ 63.19 ॥

ఇతీవ సామిత్రిముదగ్రపౌరుషం, బ్రువన్తమూర్తో రఘువంశవర్ధనః ।
న చింతయామాస ధృతిం విముక్తవాన్, పునశ్చ దుఃఖం మహదభ్యుపాగమత్ ॥
॥ 63.20 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే త్రిషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే చతుఃషష్ఠితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

స దీనో దీనయా వాచా లక్ష్మణం వాక్యమబ్రవీత్ ।
 శీఘ్రం లక్ష్మణ జానీహి గత్వా గోదావరీం నదీమ్ ॥
 అపి గోదావరీం సీతా పద్మాన్యాయితం గతా ॥ 64.1 ॥ (2 సార్లు)

ఏవముక్తస్తు రామేణ లక్ష్మణః పరవీరహా ।
 నదీం గోదావరీం రమ్యాం జగామ లఘువిక్రమః ॥ 64.2 ॥

తాం లక్ష్మణస్తీర్థవతీం విచిత్వా రామమబ్రవీత్ ॥ 64.3 ॥

వైనాం పశ్యామి తీర్థేషు క్రోశతో న శృణోతి మే ॥ 64.4 ॥

కం ను సా దేశమాపన్నా వైదేహీ క్లేశనాశినీ ।
 న హ్యహం వేద తం దేశం యత్ర సా జనకాత్మజా ॥ 64.5 ॥

లక్ష్మణస్య వచశ్శ్రుత్వా దీనస్సంతాపమోహితః ।
 రామస్సమభిచక్రామ స్వయం గోదావరీం నదీమ్ ॥ 64.6 ॥

స తాముపస్థితో రామః క్వ సీతేత్యేవమబ్రవీత్ ॥ 64.7 ॥

భూతాని రాక్షసేన్ద్్రేణ వధార్హేణ హృతామితి ।
 న తాం శశంసూ రామాయ తథా గోదావరీ నదీ ॥ 64.8 ॥

తతః ప్రచోదితా భూతైః శంసాస్మత్తాం ప్రియామితి ।
 న తు సాఽభ్యవదత్ప్రీతాం పృష్టా రామేణ శోచతా ॥ 64.9 ॥

రావణస్య చ తద్రూపం కర్మాణి చ దురాత్మనః ।
 ధ్యాత్వా భయాత్తు వైదేహీం సా నదీ న శశంస తామ్ ॥ 64.10 ॥

నిరాశస్తు తయా నద్యా సీతాయా దర్శనే కృతః ।
 ఉవాచ రామస్సౌమిత్రిం సీతాదర్శనకర్షితః ॥ 64.11 ॥

ఏషా గోదావరీ సౌమ్య కిశ్చిన్న ప్రతిభాషతే ।
 కిన్ను లక్ష్మణ వక్ష్యామి సమేత్య జనకం వచః ।
 మాతరం చైవ వైదేహ్యోః వినా తామహమప్రియమ్ ॥ 64.12 ॥

యా మే రాజ్యవిహీనస్య వనే వన్యేన జీవతః ।
 సర్వం వ్యపనయేచ్ఛోకం వైదేహీ క్వను సా గతా ॥ 64.13 ॥

జ్ఞాతిపక్షవిహీనస్య రాజపుత్రీమపశ్యతః ।

మన్యే దీర్ఘా భవిష్యన్తి రాత్రయో మమ జాగ్రతః ॥ 64.14 ॥

మన్దాకినీం జనస్థానమ్ ఇనుం ప్రవ్రవణం గిరిమ్ ।

సర్వాణ్యనుచరిష్యామి యది సీతా హి దృశ్యతే ॥ 64.15 ॥

ఏతే మృగా మహావీర్యాః మామీక్షన్తే ముహుర్ముహుః ।

వక్తుకామా ఇవ హి మే ఇశ్శితాన్యపలక్షయే ॥ 64.16 ॥

తాంస్తు దృష్ట్వా నరవ్యాఘ్రుః రాఘవః ప్రత్యువాచ హ ।

క్వ సీతేతి నిరీక్షన్ వై బాష్పసంరుద్ధయా దృశా ॥ 64.17 ॥

ఏవముక్తా నరేష్ట్రేణ తే మృగాస్సహసోత్థితాః ।

దక్షిణాభిముఖాస్సర్వే దర్శయన్తో నభఃస్థలమ్ ॥ 64.18 ॥

మైథిలీ హ్రీయమాణా సా దిశం యామన్వపద్యత ।

తేన మార్గేణ ధావన్తః నిరీక్షన్తే నరాధిపమ్ ॥ 64.19 ॥

యేన మార్గం చ భూమిం చ నిరీక్షన్తేస్మ తే మృగాః ।

పునశ్చ మార్గమిచ్ఛన్తి లక్షణేనోపలక్షితాః ॥ 64.20 ॥

తేషాం వచనసర్వస్వం లక్షయామాస చేశ్శితమ్ ।

ఉవాచ లక్షణో జ్యేష్ఠం ధీమాన్ భ్రాతరమార్తవత్ ॥ 64.21 ॥

క్వ సీతేతి త్వయా పృష్టా యథేమే సహసోత్థితాః ।

దర్శయన్తి క్షితిం చైవ దక్షిణాం చ దిశం మృగాః ॥ 64.22 ॥

సాధు గచ్ఛావహై దేవ దిశమేతాం హి నైర్యతిమ్ ।

యది స్యాదాగమః కశ్చిత్ ఆర్యా వా సాఽథ లక్ష్యతే ॥ 64.23 ॥

బాధమిత్యేవ కాకుత్స్థః ప్రస్థితో దక్షిణాం దిశమ్ ।

లక్షణానుగతశ్రీమాన్ వీక్షమాణో వసున్ధరామ్ ॥ 64.24 ॥

ఏవం సమ్భాషమాణౌ తౌ అన్యోన్యం భ్రాతరావుభౌ ।

వసున్ధరాయాం పతితం పుష్పమార్గమపశ్యతామ్ ॥ 64.25 ॥

తాం పుష్పవృష్టిం పతితాం దృష్ట్వా రామో మహీతలే ।
ఉవాచ లక్ష్మణం వీరః దుఃఖితో దుఃఖితం వచః ॥ 64.26 ॥

అభిజానామి పుష్పాణి తానీమానీహ లక్ష్మణ ।
పినద్ధానీహ వైదేహ్యో మయా దత్తాని కాననే ॥ 64.27 ॥

మన్యే సూర్యశ్చ వాయుశ్చ మేదినీ చ యశస్వినీ ।
అభిరక్షన్తి పుష్పాణి ప్రకుర్వన్తో మమ ప్రియమ్ ॥ 64.28 ॥

ఏవముక్త్యా మహాబాహుం లక్ష్మణం పురుషర్షభః ।
ఉవాచ రామో ధర్మాత్మా గిరిం ప్రప్రవణాకులమ్ ॥ 64.29 ॥

కచ్ఛిత్ క్షితిభృతాం నాథ దృష్ట్వా సర్వాజసున్దరీ ।
రామా రమ్యే వనోద్దేశే మయా విరహితా త్వయా ॥ 64.30 ॥

క్రుద్ధోఽబ్రవీద్గిరిం తత్ర సింహః క్షుద్రమృగం యథా ॥ 64.31 ॥

తాం హేమవర్ణాం హేమాభాం సీతాం దర్భయ పర్వత ।
యావత్సానూని సర్వాణి న తే విధ్వంసయామ్యహమ్ ॥ 64.32 ॥

ఏవముక్తస్తు రామేణ పర్వతో మైథిలీం ప్రతి ।
శంసన్నివ తతస్సీతాం నాదర్భయత రాఘవే ॥ 64.33 ॥

తతో దాశరథీ రామః ఉవాచ చ శిలోచ్ఛయమ్ ॥ 64.34 ॥

మమ బాణాగ్నినిర్దగ్ధః భస్మీభూతో భవిష్యసి ।
అసేవ్యస్సన్తతం చైవ నిస్తృణద్రుమపల్లవః ॥ 64.35 ॥

ఇమాం వా సరితం చాద్య శోషయిష్యామి లక్ష్మణ ।
యది నాఖ్యాతి మే సీతామ్ ఆర్యాం చన్ద్రనిభాననామ్ ॥ 64.36 ॥

ఏవం స రుషితో రామః దిధక్షన్నివ చక్షుషా ।
దదర్శ భూమౌ నిస్క్రాన్తం రాక్షసస్య పదం మహత్ ॥ 64.37 ॥

త్రస్తాయా రామకాంక్షిణ్యాః ప్రధావన్త్యా ఇతన్తతః ।
రాక్షసేనానువృత్తాయాః మైథిల్యాశ్చ పదాన్యథ ॥ 64.38 ॥

స సమీక్ష్య పరిక్రాంతం సీతాయా రాక్షసస్య చ ।
 భగ్నం ధనుశ్చ తూణీ చ వికీర్ణం బహుధా రథమ్ ॥
 సమ్భ్రాంతహృదయో రామః శశంస భ్రాతరం ప్రియమ్ ॥ 64.39 ॥

పశ్య లక్ష్మణ వైదేహ్యోః శీర్ణాః కనకబిన్దవః ।
 భూషణానాం హి సౌమిత్రే మాల్యాని వివిధాని చ ॥ 64.40 ॥

తప్తబిన్దునికాశైశ్చ చిత్రైః క్షతజ బిన్దుభిః ।
 ఆవృతం పశ్య సౌమిత్రే సర్వతో ధరణీతలమ్ ॥ 64.41 ॥

మన్యే లక్ష్మణ వైదేహీ రాక్షసైః కామరూపిభిః ।
 భిత్త్వా భిత్త్వా విభక్తా వా భక్ష్ణితా వా భవిష్యతి ॥ 64.42 ॥

తస్యా నిమిత్తం వైదేహ్యోః ద్వయోర్వివదమానయోః ।
 బభూవ యుద్ధం సౌమిత్రే ఘోరం రాక్షసయోరిహ ॥ 64.43 ॥

ముక్తామణిమయం చేదం తపనీయ విభూషితమ్ ।
 ధరణ్యాం పతితం సౌమ్య కస్య భగ్నం మహద్ధనుః ॥ 64.44 ॥

తరుణాదిత్యసంకాశం వైడూర్యగులికాచితమ్ ।
 విశీర్ణం పతితం భూమౌ కవచం కస్య కాఞ్చనమ్ ॥ 64.45 ॥

ఛత్రం శతశలాకం చ దివ్యమాల్యోపశోభితమ్ ।
 భగ్నదణ్డమిదం కస్య భూమౌ సమ్యజ్ఞిపాతితమ్ ॥ 64.46 ॥

కాఞ్చనోరశ్చదాశ్చేమే పిశాచవదనాః ఖరాః ।
 భీమరూపా మహాకాయాః కస్య వా నిహతా రణే ॥ 64.47 ॥

దీప్తపావకసంకాశః ద్యుతిమాన్ సమరధ్వజః ।
 అపవిద్ధశ్చ భగ్నశ్చ కస్య సాన్ద్రామికో రథః ॥ 64.48 ॥

రథాక్షమాత్రా విశిఖాః తపనీయవిభూషణాః ।
 కస్యేమేఽభిహతా బాణాః ప్రకీర్ణా ఘోరకర్మణః ॥ 64.49 ॥

శరావరౌ శరైః పూర్ణౌ విధ్వస్తౌ పశ్య లక్ష్మణ ।
 ప్రతోదాభీషుహస్తో వై కస్యాయం సారథిర్హతః ॥ 64.50 ॥

కస్యేమౌ పురుషవ్యాఘ్రు శయాతే నిహతౌ యుధి ।
చామరగ్రాహిణౌ సౌమ్య సోష్ణిష మణికుణ్డలౌ ॥ 64.51 ॥

పదవీ పురుషస్త్వేషా వ్యక్తం కస్యాపి రక్షసః ।
వైరం శతగుణం పశ్య మమేదం జీవితాంతకమ్ ॥ 64.52 ॥

సుఘోరహృదయైస్సౌమ్య రాక్షసైః కామరూపిభిః ।
హృతా మృతా వా సీతా సా భక్షితా వా తపస్వినీ ॥ 64.53 ॥

న ధర్మస్త్వాయతే సీతాం హ్రియమాణాం మహావనే ॥ 64.54 ॥

భక్షితాయాం హి వైదేహ్యం హృతాయామపి లక్ష్మణ ।
కే హి లోకేఽప్రియం కర్తుం శక్తాస్సౌమ్య మమేశ్వరాః ॥ 64.55 ॥

కర్తారమపి లోకానాం శూరం కరుణవేదినమ్ ।
అజ్ఞానాదవమన్యేరన్ సర్వభూతాని లక్ష్మణ ॥ 64.56 ॥

మృదుం లోకహితే యుక్తం దాంతం కరుణవేదినమ్ ।
నిర్వీర్య ఇతి మన్యన్తే నూనం మాం త్రిదశేశ్వరాః ॥ 64.57 ॥

మాం ప్రాప్య హి గుణో దోషస్సంవృత్తః పశ్య లక్ష్మణ ।
అద్వైవ సర్వభూతానాం రక్షసామభవాయ చ ॥ 64.58 ॥

సంహృత్యైవ శశిజ్యోత్స్నాం మహాన్ సూర్య ఇవోదితః ।
సంహృత్యైవ గుణాన్ సర్వాన్ మమ తేజః ప్రకాశతే ॥ 64.59 ॥

వైవ యక్షా న గన్ధర్వాః న పిశాచా న రాక్షసాః ।
కిన్నరా వా మనుష్యా వా సుఖం ప్రాప్స్యన్తి లక్ష్మణ ॥ 64.60 ॥

మమాస్త్ర బాణసమ్పూర్ణమ్ ఆకాశం పశ్య లక్ష్మణ ।
నిస్సమ్పాతం కరిష్యామి హ్యద్య త్రైలోక్యచారిణామ్ ॥ 64.61 ॥

సన్నిరుద్ధగ్రహగణమ్ ఆవారితనిశాకరమ్ ।
విప్రనష్టానలమరుత్ భాస్కరద్యుతి సంవృతమ్ ॥ 64.62 ॥

వినిర్మూఢితశైలాగ్రం శుష్యమాణజలాశయమ్ ।
ధ్వస్తద్రుమలతాగుల్మం విప్రణాశితసాగరమ్ ।
త్రైలోక్యం తు కరిష్యామి సంయుక్తం కాలధర్మణా ॥ 64.63 ॥

న తాం కుశలినీం సీతాం ప్రదాస్యన్తి మమేశ్వరాః ।
అస్మిన్ ముహూర్తే సౌమిత్రే మమ ద్రక్ష్యన్తి విక్రమమ్ ॥ 64.64 ॥

నాకాశముత్పతిష్యన్తి సర్వభూతాని లక్షణ ।
మమ చాపగుణోన్ముక్తైః బాణజాలైర్నిరన్తరమ్ ॥ 64.65 ॥

అర్దితం మమ నారాచైః ధ్వస్తభ్రాన్తమృగద్విజమ్ ।
సమాకులమమర్యాదం జగత్పశ్యార్య లక్షణ ॥ 64.66 ॥

ఆకర్ణపూర్ణైరిషుభిః జీవలోకం దురావరైః ।
కరిష్యే మైథిలీహేతోః అపిశాచమరాక్షసమ్ ॥ 64.67 ॥

మమ రోషప్రయుక్తానాం సాయకానాం బలం సురాః ।
ద్రక్ష్యన్త్యద్య విముక్తానామ్ అతిదూరాతిగామినామ్ ॥ 64.68 ॥

వైవ దేవా న దైతేయాః న పిశాచా న రాక్షసాః ।
భవిష్యన్తి మమ క్రోధాత్ త్రైలోక్యే విప్రణాశితే ॥ 64.69 ॥

దేవదానవయక్షాణాం లోకా యే రక్షసామపి ।
బహుధా న భవిష్యన్తి బాణౌఘైశ్చకలీకృతాః ॥ 64.70 ॥

నిర్మర్యాదానిమాన్ లోకాన్ కరిష్యామ్యద్య సాయకైః ।
హృతం మృతాం నా సౌమిత్రే న దాస్యన్తి మమేశ్వరాః ॥ 64.71 ॥

తథారూపాం హి వైదేహీం న దాస్యన్తి యది ప్రియామ్ ।
నాశయామి జగత్సర్వం త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ ॥ 64.72 ॥

ఇత్యుక్త్వా రోషతామ్రాక్షా రామో నిష్పీడ్య కార్ముకమ్ ।
శరమాదాయ సందీప్తం ఘోరమాశీవిషోపమమ్ ॥ 64.73 ॥

సన్ధాయ ధనుషి శ్రీమాన్ రామః పరపురజ్జయః ।
యుగాన్తాగ్నిరివ క్రుద్ధః ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 64.74 ॥

యథా జరా యథా మృత్యుః యథా కాలో యథా విధిః ।
నిత్యం న ప్రతిహన్యన్తే సర్వభూతేషు లక్షణ ।
తథాఽహం క్రోధసంయుక్తః న నివార్యోఽస్మి సర్వథా ॥ 64.75 ॥

పురేవ మే చారుదతీమనిన్దితాం, దిశన్తి సీతాం యది నాద్య మైథిలీమ్ ।
 సదేవగన్ధర్వమనుష్యపన్నగం, జగత్ సశైలం పరివర్తయామ్యహమ్ ॥ 64.76॥
 (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
 మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాణ్డే చతుఃషష్ఠితమస్సర్గః

అథ పఞ్చషష్ఠితమస్సర్గః

తప్యమానం తథా రామం సీతాహరణకర్చితమ్ ।
 లోకానామభవే యుక్తం సంవర్తకమివానలమ్ ॥ 65.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।
 యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
 తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
 కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
 శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

